

עם שחרורך משירות חובה בצה"ל

חשוב שתדע

על זכויותיך וחובותיך
בביטוח הלאומי

לצדך, ברגעים החשובים של החיים

* 6050 • www.btl.gov.il

הביטוח הלאומי

המידע בחוברת זו, המתייחס לזכאויות של חיילים משוחררים בביטוח
הלאומי, חל גם על מי ששירת/ה כמתנדב/ת בשירות לאומי - אזורי 24
חודשים לפחות (בת ששירתה כמתנדבת בשירות לאומי 6 חודשים לפחות,
ונישאה בתוך 30 ימים מהיום שבו הפסיקה בפועל את השירות, תיחשב כמי
ששירתה 24 חודשים, וכל תנאי הזכאות יחולו עליה).

כל האמור בלשון זכר מכון גם לנשים.

מהו המוסד לביטוח לאומי?

הביטוח הלאומי הוא מוסד ממלכתי לביטוח סוציאלי, הפועל על-פי חוק. תפקידו העיקרי להבטיח אמצעי מחיה לתושבי ישראל שאינם מסוגלים להתפרנס. הביטוח הלאומי גובה דמי ביטוח מכל התושבים, בהתאם להכנסותיהם ולמעמדם, ומשלם קצבאות לזכאים על-פי החוק. הביטוח הלאומי משלם קצבאות למובטלים, לנפגעי עבודה, למעוטי הכנסה, לנפגעי תאונות, לאמהות, למשפחות עם ילדים, לנכים, למוגבלים בניידות, לזקנים, למתנדבים, לאלמנות, ליתומים ולעובדים אצל מעבידים שפשטו את הרגל. נוסף על קצבאות בכסף נותן הביטוח הלאומי שירותי שיקום והכשרה מקצועית לנכים ולאלמנות, וכן שירותי סיעוד וייעוץ לזקנים.

ביטוח לאומי וביטוח בריאות

האם חובה להיות מבוטח בביטוח הלאומי?

כל תושב ישראל מגיל 18 ומעלה מבוטח בביטוח הלאומי, **וחייב לשלם דמי ביטוח לאומי** (חוץ מאשה נשואה שהיא עקרת בית).

הזכות לרוב קצבאות הביטוח הלאומי מוקנית מכוח תשלום דמי הביטוח הלאומי.

גם ביטוח בריאות הוא ביטוח חובה

גם ביטוח בריאות, בדומה לביטוח הלאומי, הוא ביטוח חובה. על-פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, כל תושב ישראל מגיל 18 ומעלה (חוץ מעקרת בית) **חייב לשלם לביטוח הלאומי דמי ביטוח בריאות** יחד עם דמי הביטוח הלאומי, וחייב להיות רשום באחת מקופות החולים לפי בחירתו. קופות החולים חייבות לספק לתושבים, ללא כל תנאי, "סל שירותי בריאות" - מגוון שירותי רפואיים חיוניים, והן רשאיות להציע ביטוח משלים - שירותים רפואיים שאינם כלולים בסל הבסיסי.

רישום לקופת החולים

חיילים בשירות חובה (סדיר או קבע), מקבלים את שירותי הבריאות באמצעות משרד הביטחון, ולכן אינם מבוטחים במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי בתקופת שירותם הצבאי. לאחר שחרורן מצה"ל, אתה חוזר להיות חבר בקופה שאליה השתייכת לפני הגיוס.

כל שעליך לעשות הוא לפנות לסניף קופת החולים לשם קבלת כרטיס חבר. המידע על שחרור מועבר באופן אוטומטי מצה"ל לביטוח הלאומי.

אם השתחררת, ולקופת החולים שאתה חבר בה, עדיין לא הגיע המידע על שחרורך, אתה מתבקש לשלוח צילום של תעודת השחרור לאגף הביטוח והבריאות בביטוח הלאומי, באמצעות פקס שמספרו 02-6462029 או למייל ority@nioi.gov.il, והביטוח הלאומי יעביר את המידע לקופת החולים שאתה חבר בה. בתוך 24 שעות מקבלת הפקס או המייל תחודש חברותך בקופה.

אם לאחר שחרורך **אינך חבר בקופת חולים**, עליך להירשם לקופת חולים על-פי בחירתך, ותהיה זכאי לקבל שירותי בריאות באופן מיידי. הרישום מתבצע בסניפי רשות הדואר או באתר הביטוח הלאומי/ביצוע פעולות/מעבר בין קופות.

חייל משוחרר שאינו יודע לאיזו קופה הוא שייך, יפנה לאגף ביטוח ובריאות, בטל' 02-6462000, בימים ראשון-חמישי, בשעות 09:00-13:00.

מעבר מקופת חולים אחת לאחרת

אם לאחר השחרור אתה מעוניין לעבור לקופת חולים אחרת (אפשר לעשות זאת גם במהלך השירות), **עליך למלא טופס מעבר**. את הטופס ניתן למלא באתר הביטוח הלאומי/ביצוע פעולות/מעבר בין קופות - ללא תשלום, או באחד הסניפים של בנק הדואר - בתשלום.

אפשר לעבור מקופה אחת לאחרת ב-6 מועדים בשנה: ב-1 בינואר, או ב-1 במרס, או ב-1 במאי, או ב-1 ביולי, או ב-1 בספטמבר, או ב-1 בנובמבר, כפוף למועד שבו הגשת את הבקשה, אבל לא יותר מפעמיים בתקופה של 12 חודשים. את הבקשה למעבר צריך להגיש עד 45 יום לפני מועד המעבר.

ביטול בקשת המעבר

אם הגשת בקשה לעבור לקופת חולים אחרת, וברצונך לבטלה, עליך להגיש בקשת ביטול מעבר באותה הדרך שבה הגשת את טופס המעבר: באמצעות אתר הביטוח הלאומי או בנק הדואר, לא יאוחר מ-45 יום לפני מועדי המעבר.

איך משלמים דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות?

בזמן שירותך בצה"ל שילם משרד הביטחון את דמי הביטוח בעבורך. לאחר שחרורך, עליך לשלם את דמי הביטוח באופן הבא:

- אם השתחררת משירות סדיר בינואר 2015 ואילך, תהיה פטור מתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות בחודשיים הראשונים שלאחר השחרור, אם אינך עובד ואין לך הכנסות בתקופה זו.
- הפטור ניתן למי ששירת שני שליש לפחות מהתקופה שבה היה חייב לפי החוק ולא שוחרר בגלל אי התאמה, וכן למי ששוחרר מטעמי בריאות או עקב נכות.
- אם אתה **עובד שכיר** - דמי הביטוח מנוכים משכרך (עובד במשק בית נחשב אף הוא עובד שכיר, ומעסיקו חייב לשלם בעבורו את דמי הביטוח).

- אם אתה **עובד עצמאי** - עליך להירשם בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך, ולשלם בעצמך את דמי הביטוח. סכום דמי הביטוח נקבע לפי גובה הכנסתך.
- אם **אינך עובד** (ואינך מקבל דמי אבטלה) - עליך להירשם בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך, ולשלם בעצמך דמי ביטוח בשיעור מינימלי-170 ₪ בחודש, נכון לינואר 2017.
- אם אתה **סטודנט במוסד להשכלה גבוהה** - המוסד שבו אתה לומד יעדכן אותנו על היותך סטודנט, ואנו נשלח לביתך באופן אוטומטי פנקסים לתשלום דמי הביטוח. אם לאחר חודשיים מתחילת הלימודים לא קיבלת את הפנקסים, נא פנה למחלקת הגבייה בסניף הקרוב למקום מגוריך.
- אם **בתקופת לימודיך אינך עובד**, תשלם דמי ביטוח מינימליים בסך 125 ₪ בחודש, נכון לינואר 2017.
- אם **בתקופת לימודיך אתה עובד כשכיר** - דמי הביטוח מנוכים משכרך, ואין צורך לשלם באמצעות הפנקסים, שנשלחו אליך.

הדרכים לביצוע התשלום

את דמי הביטוח ניתן לשלם בדרכים הבאות:

1. באתר הביטוח הלאומי/ביצוע פעולות/תשלומים.
2. למלא טופס דין וחשבון רב שנתי (בל/6101), באתר הביטוח הלאומי, ולשלוחו און ליין לסניף עם כל המסמכים הדרושים.
3. באמצעות המוקד הטלפוני 6050*.
4. לפנות לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים בשעות קבלת הקהל.

חשוב להקפיד על תשלום דמי הביטוח, כדי להימנע מקנסות ופגיעה בזכויות לגמלאות

האם מי ששוהה בחו"ל פטור מתשלום דמי הביטוח?

לא. **חובת תשלום דמי הביטוח חלה גם בזמן שהותך בחו"ל.** אם אתה נוסע לחו"ל, עליך לפנות לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך, להודיע על נסיעתך ולהסדיר את הביטוח לזמן שהותך בחו"ל. אי-תשלום דמי ביטוח בתקופת השהות בחו"ל יגרום לעיכוב בקבלת שירותים רפואיים בשוּבך לארץ.

לידיעתך, חוב בדמי ביטוח גורר קנסות והצמדה, ואף עלול לגרום לאובדן זכויותיך בביטוח הלאומי, ובקבלת שירותים רפואיים.

מענק לחייל משוחרר העובד בעבודה נדרשת

על-פי חוק הביטוח הלאומי, משולם מענק חד-פעמי לחיילים משוחררים שעבדו במשך **שישה חודשים מלאים לפחות ב"עבודה נדרשת"**: עבודה במפעלי תעשייה ובבתי מלאכה, בתחנות דלק, באתרי בנייה, בבתי מלון, באתרי גידול חקלאיים, בבתי אריזה ובטיפול באנשים עם מוגבלויות - חוץ מעבודת פקידות בתחומים האלה.

מידע מורחב על סוגי העבודות המוכרות כ"עבודה נדרשת" מופיע באתר הביטוח הלאומי/קצבאות והטבות/מענק לחייל משוחרר בעבודה נדרשת.

תנאי הזכאות למענק

1. **מינימום ימי עבודה** - עליך לעבוד בעבודה נדרשת שישה חודשים מלאים לפחות (150 ימי עבודה), רצופים או לא רצופים, אצל מעביד אחד או יותר, בתוך 24 החודשים מיום שהשתחררת משירות סדיר.
העבודה צריכה להיות **במשרה מלאה, על-פי הנהוג בענף שבו אתה עובד, לפחות 8 שעות ביום**.
אם במקום העבודה נהוג שבוע עבודה של 5 ימים, יימנו לך 6 ימי עבודה על כל שבוע מלא.
בעבודה בחקלאות ניתן לעבוד 4 חודשים לפחות (100 ימי עבודה) ולקבל מענק חלקי.
2. **זכאות לדמי אבטלה** - נדרש רק ממי שהתחיל לעבוד בעבודה הנדרשת לאחר שחלפה שנה מיום שחרורו (ראה בהמשך את תנאי הזכאות לדמי אבטלה).

מענק חלקי

מי שעבד בעבודה נדרשת פחות מ-6 חודשים, יוכל, בתנאים מסוימים, להיות זכאי למענק חלקי. המענק יחושב באופן יחסי לפי מספר ימי העבודה בעבודה הנדרשת.
מי שעבד בתחום החקלאות יוכל להיות זכאי למענק חלקי, אם עבד 4 חודשים מלאים לפחות.

שיעור המענק

סכום המענק המלא בינואר 2017 - 9,550 ₪.
מי שעבד 4 חודשים מלאים בחקלאות יהיה זכאי למענק חלקי בסכום של 6,367 ₪.
אם קיבלת דמי אבטלה ב-11 החודשים שקדמו לתחילת העבודה הנדרשת, ינוכו חלק מדמי האבטלה שקיבלת מסכום המענק המגיע לך.

אופן הגשת התביעה

תביעה למענק יש להגיש לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים, באמצעות טופס תביעה לתשלום מענק (בל/1521) שניתן להוריד מאתר הביטוח הלאומי.
חדש! אפשר למלא את התביעה באתר האינטרנט, ולשלוח און ליין עם כל המסמכים לסניף.
לטופס התביעה יש לצרף צילום של תעודת השחרור משירות סדיר, ולהקפיד שבגב הטופס יציין המעסיק, במקום המיועד לכך, את הפרטים האלה:
א. סוג העבודה והתפקיד שבוצע.
ב. מספר ימי העבודה בכל חודש.

מועד הגשת התביעה

תביעה למענק אפשר להגיש לאחר שסיימת לעבוד בעבודה הנדרשת 6 חודשי עבודה מלאים לפחות, ולא יאוחר מ-42 חודשים מיום שחרורך מהשירות הצבאי הסדיר. אם תגיש את התביעה לאחר המועד הזה, לא תהיה זכאי לתשלום המענק.

דמי אבטלה

ביטוח אבטלה נועד להבטיח למובטל שלא מרצונו תחליף לשכרו לתקופה מוגבלת, כדי לאפשר לו לחפש עבודה מתאימה.

תנאי הזכאות לאבטלה

חייל משוחרר משירות סדיר עשוי להיות זכאי לדמי אבטלה, אם הוא עונה על התנאים האלה:

1. הוא מובטל (רשום בלשכת שירות התעסוקה כדורש עבודה, ומתייצב בה כדי לקבל עבודה בהתאם לתקנון שירות התעסוקה).
2. השלים תקופת אכשרה לפני האבטלה -

■ **חייל משוחרר נדרש לצבור תקופת אכשרה ככול מובטל:**

12 חודשים מתוך 18 החודשים, שקדמו לתקופת האבטלה.

■ **מי שהופנה להכשרה מקצועית מטעם שירות התעסוקה, בשנה הראשונה שלאחר שחרורו, פטור מתקופת אכשרה.** חייל משוחרר בשנה הראשונה לשחרורו, שהתפטר מעבודתו כדי ללמוד בהכשרה מקצועית, ייחשב כמי שעזב את עבודתו מסיבה מוצדקת.

הערות:

- בחישוב תקופת העבודה לצורך הזכאות לדמי אבטלה, יכולים להילקח בחשבון תקופות של שירות סדיר או שירות לאומי - עד 6 חודשים לכל היותר, וכן תקופות של שירות במילואים.

חשוב להתייצב מיד בשירות התעסוקה

חשוב לפנות בפעם הראשונה ללשכת שירות התעסוקה בסמוך להפסקת העבודה. הרישום בלשכת שירות התעסוקה וההתייצבות בה הם תנאים הכרחיים לקבלת דמי האבטלה. נוסף על כך, דמי האבטלה ישולמו לך רק עבור התקופה שלאחר ההתייצבות הראשונה שלך בלשכת שירות התעסוקה.

גם מי שיתחיל לקבל את דמי האבטלה רק לאחר 90 ימים מיום הפסקת העבודה (בגלל שעזב את עבודתו מרצונו, בלי הצדקה), חשוב שיתייצב בשירות התעסוקה בסמוך להפסקת העבודה, כדי שלא יאבד את זכאותו לדמי האבטלה.

תקופת התשלום

דמי האבטלה בשנה הראשונה לשחרור יהיו לתקופה של 70 ימים לכל היותר.

שיעור התשלום

בשנה הראשונה לשחרור, יחושבו דמי האבטלה לפי השכר ב-6 חודשי העבודה האחרונים שקדמו לתחילת תקופת האבטלה, ובכל מקרה לא יפחתו מהסכום המינימלי הקבוע בחוק לחייל - 114.60 ₪ ליום, נכון לינואר 2017.

שלילת דמי אבטלה

- אם הוצעה לך עבודה מתאימה בלשכת שירות התעסוקה וסירבת לקבל אותה, תפסיק לקבל את דמי האבטלה לתקופה של 90 ימים מיום הסירוב להצעת העבודה. בנוסף יופחתו 30 ימים ממספר ימי האבטלה המגיעים לך כחוק.
- אם הפסקת את עבודתך מרצון, ללא הצדקה, תתחיל לקבל את דמי האבטלה רק לאחר 90 ימים מיום הפסקת העבודה (למעט אם התפטרת בשנה הראשונה לשחרור, כדי להשתתף בקורס להכשרה מקצועית של משרד הרווחה).

דמי אבטלה למשתתף בהכשרה מקצועית

לאחר שחרור מצה"ל, אתה יכול ללמוד באחד מקורסי היום של משרד הרווחה, לשם כך עליך לפנות ללשכת שירות התעסוקה, והיא תפנה אותך לקורס המתאים לך. אם תתחיל ללמוד בקורס להכשרה מקצועית בתוך שנה מיום השחרור שלך, תהיה זכאי לדמי אבטלה במשך 70 ימים מתקופת הלימודים בקורס. אם לא סיימת 12 שנות לימוד, תהיה זכאי לתשלום במשך 138 ימים מתקופת הלימודים. דמי האבטלה החודשיים יהיו בשיעור 70%-100% מדמי האבטלה להם זכאי חייל משוחרר, אולם לא יפחתו מ-80.22 ש"ח ליום, נכון לינואר 2017.

דמי אבטלה לחייל ששוחרר זמנית משירות סדיר ולחייל ששוחרר מטעמי בריאות או משפחה

חייל ששוחרר זמנית משירות סדיר, וחייל ששוחרר לא בשל "אי התאמה", אלא מטעמי בריאות או משפחה, יהיו זכאים לדמי אבטלה כמו חיילים ששירתו שירות מלא, ובתנאי שצברו תקופת אכשרה כנדרש.

אופן הגשת התביעה

כדי לקבל דמי אבטלה בפעם הראשונה, עליך להגיש תביעה לדמי אבטלה (בל/1500) ולצרף צילום של תעודת השחרור משירות סדיר. את טופס התביעה ניתן להוריד מאתר הביטוח הלאומי.

חדש! אפשר למלא את התביעה באתר האינטרנט, ולשלוח און ליין עם כל המסמכים לסניף. השירות ניתן באמצעות קוד סודי וסיסמה, שניתן להזמין דרך האתר, או לקבל בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים.

את התביעה יש להגיש בתוך 12 חודשים, מהיום שבו התייצבת לראשונה בלשכת שירות התעסוקה. מי שגישה תביעה לאחר המועד הזה ונמצא זכאי לדמי אבטלה, ישולמו לו דמי אבטלה, לתקופה של עד 12 חודשים שקדמו להגשת התביעה.

תגמולי מילואים

על-פי חוק הביטוח הלאומי, כל אדם ששירת שירות מילואים כחוק (גם אם השירות היה חד-יומי), זכאי לתגמול מילואים. התגמול משולם על-פי אישור מצה"ל על השירות - טופס מס' 3010, שמקבלים בתום יום השירות.

ממי לתבוע את תגמולי המילואים?

1. **אם אתה שכיר העובד בשכר חודשי** - על מעסיקך לשלם לך את התגמול.
2. **אם אתה שכיר העובד שלא בשכר חודשי**, ועבדת במקום העבודה הנוכחי 75 ימים לפחות, בשלושת החודשים שקדמו לתחילת שירות המילואים - על מעסיקך לשלם לך את התגמול. אם עבדת פחות מ-75 ימים בשלושת החודשים שקדמו לתחילת שירות המילואים - עליך להגיש תביעה לתגמול בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך.
3. אם אתה **עובד שכיר וגם עצמאי**, או שאתה **עובד אצל יותר ממעסיק אחד**, וקיבלת תגמול מהמעסיק העיקרי - עליך לתבוע תגמול נוסף להשלמה מהביטוח הלאומי.
4. אם אתה **תלמיד במוסד להשכלה גבוהה**, או **שאינך עובד** - עליך לתבוע את התגמול מהביטוח הלאומי.
5. אם אתה **עובד עצמאי**, או שאתה **מובטל המקבל דמי אבטלה מהביטוח הלאומי** - תקבל את תגמולי המילואים באופן אוטומטי, ישירות לחשבון הבנק שלך, ללא כל צורך בהגשת תביעה.

שיעורי התגמול

- **עובד שכיר ועובד עצמאי** - יקבלו תגמול בשיעור הכנסתם החייבת בדמי ביטוח, בשלושת החודשים שקדמו לחודש שבו החל שירות המילואים, לחלק ב-90, בתוספת 40% לפי חוק המילואים החדש.
- **מי שאינו עובד** - יקבל תגמול בשיעור המינימום: 196.02 ₪ ליום בינואר 2017.
- **מי שזכאי לדמי אבטלה** בזמן השירות במילואים - יקבל תגמול לפחות בשיעור דמי האבטלה שהיו משולמים לו, אילו לא יצא לשירות במילואים.

אופן הגשת התביעה

- הגשת תביעה לתגמול מילואים אפשרית בשלוש דרכים:
1. באופן עצמאי בטופס תביעה אישית (בל/502), שאותו יש להגיש בתום השירות באחד מסניפי המוסד לביטוח לאומי, על-פי בחירת התובע. את טופס התביעה המלא ניתן גם לשלוח בדואר לסניף.
 2. **הגשת תביעה אישית באופן מקוון באתר האינטרנט** - משרתים במילואים שרשומים בביטוח הלאומי כעובדים עצמאיים, מי שאינם עובדים, סטודנטים ותלמידי ישיבות - יכולים להגיש תביעה גם באמצעות אתר השירות האישי. השימוש בשירות ניתן באמצעות קוד וסיסמה, שניתן להזמין דרך האתר, או לקבל בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים.
 3. באמצעות המעסיק, בהתאם למעמד העובד.
- לתביעה יש לצרף אישור מצה"ל - טופס מס' 3010.

מוקד טלפוני מיוחד

במסגרת שיפור השירות למשרתים במילואים, מפעיל הביטוח הלאומי מוקד טלפוני אוטומטי לחיילי מילואים, 24 שעות ביממה **שמספרו 02-6463010**.

המוקד הטלפוני נועד לחיילי מילואים המגישים תביעות באופן אישי, ולמעסיקים המשלמים את התגמול לעובדיהם המשרתים במילואים.

במוקד הטלפוני ניתנים השירותים הבאים:

- מידע כללי על זכויותיהם וחובותיהם של המשרתים במילואים בביטוח הלאומי.
- הזמנת טפסים להגשת תביעות להחזר התגמול שיישלחו ישירות בפקס'.
- סימולטור לחישוב התגמול עבור השירות במילואים.
- למעסיקים יישלחו ישירות בפקס איגרות והודעות על שינויים בחוק ונהלי עבודה.

מידע נוסף על זכויותיהם בביטוח הלאומי תוכלו לקבל באתר הביטוח הלאומי:

www.btl.gov.il

בשאלות ובירורים אפשר לפנות לביטוח הלאומי באמצעות:
• המוקד הטלפוני הארצי 6050 * או 1-222-6050
• אתר הביטוח הלאומי בכתובת: www.btl.gov.il
במדור "פנו אלינו".

בהוצאת המוסד לביטוח לאומי, הסברה ויחסי ציבור • הפקה: לשכת הפרסום הממשלתית
• עריכה: גלית גבאי, סימן החוברת: ח"ה 16 • ירושלים, טבת התשע"ז, ינואר 2017

לצדך, ברגעים החשובים של החיים

הביטוח הלאומי

* 6050 • www.btl.gov.il